

KWA
+

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Compensatieplan landschappelijke waarden KWA+ Lopikerwaardroute

Om in droge tijden en bij lage rivierafvoeren voldoende zoetwater aan te kunnen voeren naar West-Nederland is het nodig om de capaciteit van de bestaande Klimaatbestendige Wateraanvoer (KWA) te verdubbelen van 7 naar 15 m³/s. Daarvoor zijn verschillende maatregelen nodig aan het watersysteem, waaronder in de Lopikerwaard. In deze polder is het nodig om langs een groot deel van de bestaande aanvoerroute de waterloop te verbreden, lokaal te verdiepen en meer peilstijging te accepteren. Er is de afgelopen jaren extra tijd genomen om tot een voorkeursvariant te komen die de benodigde verbreding en impact op het landschap zoveel mogelijk beperkt. De plannen zijn beschreven in het projectplan Waterwet, waar dit een bijlage van is.

Een aantal van de maatregelen hebben een effect op de cultuurhistorische waarden van het gebied. Zo is het nodig om de Tiendkade ten zuidwesten van Polsbroek te verlagen en te versmallen om daarmee bij te dragen aan de extra doorvoercapaciteit van zoetwater. Daarnaast wordt door de verbreding van de waterloop op twee locaties in de Lopikerwaard het aanliggende agrarisch perceel dusdanig smal dat het niet meer bewerkbaar is. Daarom is het op deze twee percelen nodig een lengtesloot te dempen (waarbij een demping onderdeel is van het KWA+ deelproject Polsbroek). Zie Bijlage 1 voor de locatie van de Tiendkade en de lengtesloten die gedempt worden.

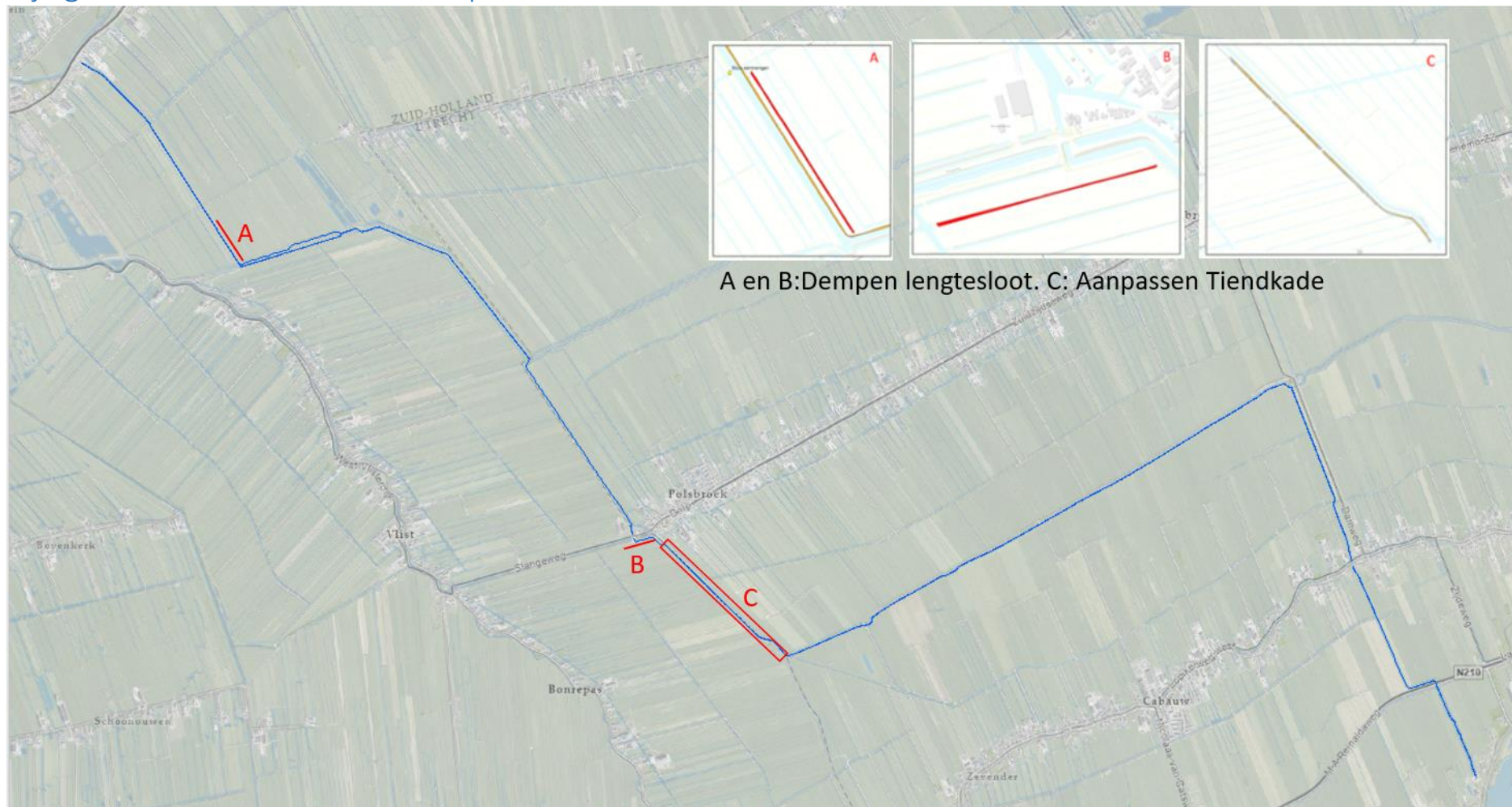
De wijze waarop dit verlies aan landschappelijke waarden gecompenseerd kan worden is gebaseerd op een cultuurhistorisch rapport en gesprekken met de landschapsspecialisten van de provincie Zuid-Holland¹. De volgende opties zijn hierbij verkend en waar haalbaar ingezet ter beperking van het verlies aan landschappelijke waarden of ter compensatie van de landschappelijke waarde die verloren gaat:

1. Het realiseren van sloten die een vergelijkbaar karakter als de te dempen lengtesloten hebben:
Er is gekeken naar de mogelijkheid voor het graven van lengtesloten, maar dit bleek niet haalbaar. Overheden/semioverheden hebben geen gronden in het gebied in eigendom waar dit mogelijk is gebleken. Bij boeren werd dit niet haalbaar geacht vanwege de hoge gronddruk.
2. Het behoud van kades en lijnenpatroon van de kades en sloten:
Hier is invulling aan gegeven. Zo was in eerder stadium nog sprake van het volledig verwijderen van de Tiendkade. Nu is deze behouden, waarbij wel nog een verlaging en versmalling nodig is (zie ook het indicatieve dwarsprofiel in Bijlage 4). Ook bij de overige vergravingen van kades en sloten blijft het huidige lijnenpatroon behouden.
3. Het behouden of in het landschap herkenbaarder maken van de voormalige molenplaatsen:
Het ontwerp is aangepast waarbij de molenplaatsen zo veel mogelijk behouden zijn.
4. Het uitvoeren van te herstellen landbouwoversteken als voor de regio typerende kwakels, daar waar dit verenigbaar is met de functie als verkeersoversteek:
De provincie heeft aangegeven dat het terugbouwen van bruggen geen hogere waarde toedient aan de cultuurhistorische waarden van het gebied. Wel wordt er vanuit het project een verwijzing naar de touwindustrie gemaakt in het ontwerp van de te vervangen wandelbrug op traject A1.5.
5. Het vergroten van de landschappelijke beleving middels educatie en/of recreatie.

¹ In de provincie Utrecht vindt geen verlies aan cultuurhistorische waarden plaats.

Hier gaat het waterschap invulling aan geven door een online wandeling te maken waarbij het landschap centraal staat. Deze online route wordt opgezet via het Izi travel platform en combineert een mooie bestaande wandelroute met het ontsluiten van beelden en verhalen over het gebied. Concreet houdt dit in dat personen die een wandeling willen maken, via hun smartphone op verschillende plekken informatie kunnen inzien of beluisteren waarin verteld wordt over de historie en landschap van het gebied. In Bijlage 2 staat meer informatie over de insteek van de Izi Travel route.

Bijlage 1: Waardeverlies landschap en cultuurhistorie

A en B: Demping lengtesloot. C: Aanpassen Tiendkade

Figuur 1: Verlies aan landschappelijke waarden. Locatie A: demping lengtesloot deelproject Lopikerwaard. Locatie B: demping lengtesloot deelproject Polsbroek. Locatie C: verlagings en versmalling Tiendkade.

Bijlage 2 Online wandelroute

Het landschap tot leven brengen in een (online) wandeling

Wandelen is populairder dan ooit. Het is gezond, je kunt het altijd doen en het is een mooie manier om de wandelaar iets te vertellen over het gebied waar ze doorheen lopen. Achter bijna elke locatie of object zit een verhaal. Verhalen die het waard zijn om te vertellen.

Een online wandeling combineert een mooie route met het ontsluiten van beelden en verhalen over het gebied.

Zichtbaar maken wat je niet (meer) ziet

Een online route download je op je telefoon. Al wandelend volg je de route en krijg je onderweg op verschillende plekken informatie over objecten, panden, sloten of percelen. Over dingen die je ziet, maar ook over dingen die je niet ziet of niet meer kunt zien. Het verhaal van de ontginning, de geschiedenis van het waterbeheer, de oude molenplaats: allemaal verhalen die al wandelend tot leven komen op je smartphone.

Een bekend platform voor online wandelingen is izi.Travel. Op dit gratis platform heb je de mogelijkheid om routes te maken en te ontsluiten.

Publiciteit wandeling

In de routes kun je verschillende points of interest aangeven, die je met tekst en beeld kunt aanvullen. Wandelaars kunnen de app downloaden, de teksten beluisteren of lezen en de beelden bekijken. Door de combinatie van een route, tekst en beelden heb je extra mogelijkheden om te communiceren.

In het algemeen kun je de tour:

- Delen op je website
- De tour en afzonderlijke verhalen en beelden delen via social media
- Reviews van wandelaars delen via socials
- Offline middelen inzetten om de route te promoten zoals een flyer die je kunt verspreiden onder bijv. B&B's, VVV's gemeenten etc. in de regio

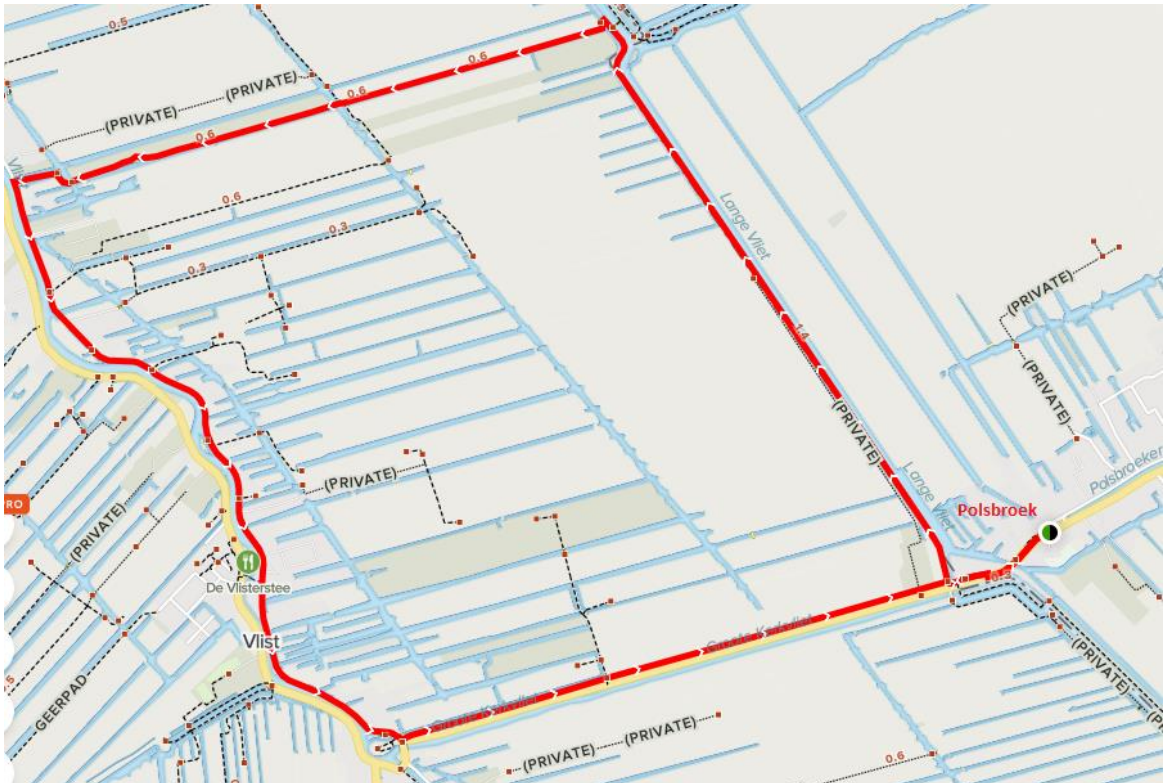
Leuk om te weten is dat het platform izi.Travel ook veel gebruikers heeft die alleen de informatie van de route bekijken en beluisteren.

Vergroten beleving van het landschap middels een online wandeling

Een bestaande wandeling nabij Polsbroek van 6 kilometer is gekozen om een Izi travelroute bij te ontwikkelen. Er zijn meerdere ideeën over welke onderwerpen terug kunnen komen langs deze route. Hierover is het waterschap in gesprek met de gemeente Krimpenerwaard, werkgroep behoud Lopikerwaard en Staatsbosbeheer. Zo wordt er gedacht om aandacht te besteden aan:

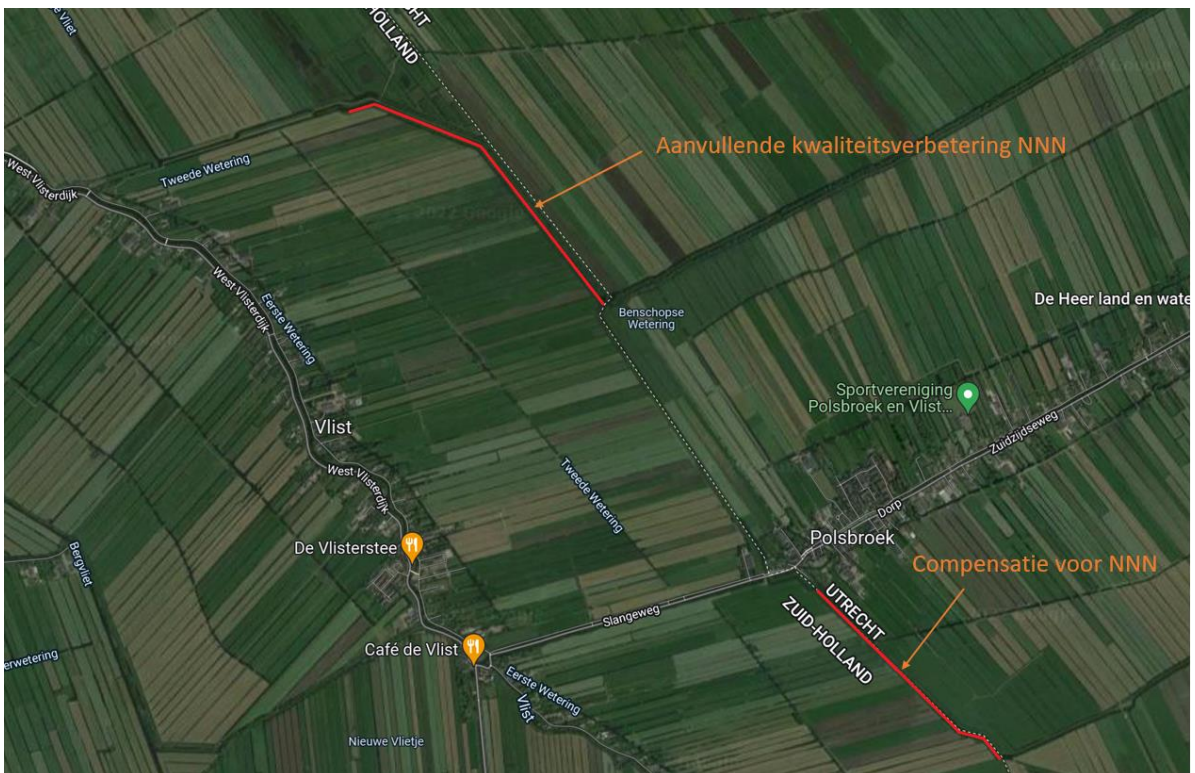
- Projectinformatie Klimaatbestendige WaterAanvoer. Dit project heeft een belangrijke functie voor het algemeen belang en heeft impact op de omgeving wat een zorgvuldige afweging in het maken van keuzes vergt. Mogelijk inclusief link naar projectpagina www.hdsr.nl/kwa.
- Het ontstaan van waterknoop Polsbroek.
- De overgang van historische molens naar modern waterbeheer.
- Het karakteristieke verkavelingspatroon in de Lopikerwaard.
- De geschiedenis van de Vlist als veenriviertje en de overige de karakteristieke poldergrenzen.
- De invloed van bodemdaling op de ontwikkeling van het landschap.
- Historische houtkaden, die het gebied rijk is. Zo wordt ook contact gezocht met Staatsbosbeheer om het bestaande bord hierover bij het waterknoop te vernieuwen.
- Historische boerderijen langs de route (bv Oost-Vlisterdijk 21).
- De Koeschans, een schans in de Vlist die onderdeel is geweest van het verdedigingswerk van de Oude Hollandse Waterlinie.
- Het plaatsen van een bankje bij de Koeschans.
- De voormalige touwindustrie. Mede door middel van een verwijzing in het leuningwerk van een nieuwe wandelbrug.

Op een aantal plekken zullen QR-codes worden geplaatst die verwijzen naar de wandelroute. Dit zal de educatieve waarde van het cultuurhistorisch erfgoed vergroten.

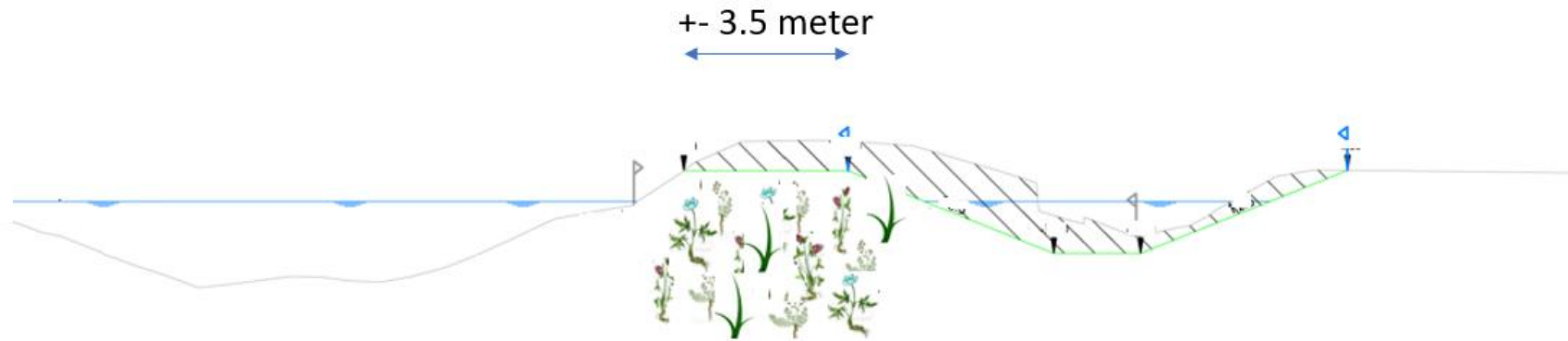
Figuur 2 Gekozen wandelroute voor een Izi Travel route
 (Bron: alltrails.com, zie ook: <https://www.alltrails.com/trail/netherlands/utrecht/polsbroek-vlist>)

Bijlage 3 Kaart voorgenomen NNN-verbeteringen

Figuur 3 De voorgenomen compenserende maatregelen vanuit NNN. Deze maatregelen zijn in een apart compensatieplan beschreven. Deze kaart is hier toegevoegd om de samenhang tussen de maatregelen aan te geven (Bron: Google Maps).

Bijlage 4 Dwarsprofiel Kade B1

Figuur 4 Een voorbeeld/indicatie van een dwarsprofiel van de kade bij B1 uit het VO (hoofdwatgang links, parallelle watgang rechts). De kade wordt ingericht als kruiden- en faunarijk grasland. Hoeveel precies verlaagd wordt hangt af van de locatie, de huidige hoogte van de kade verschilt namelijk per locatie. De toekomstige hoogte is +/-60 cm boven het waterpeil.